

ПРЕЛОМЪ

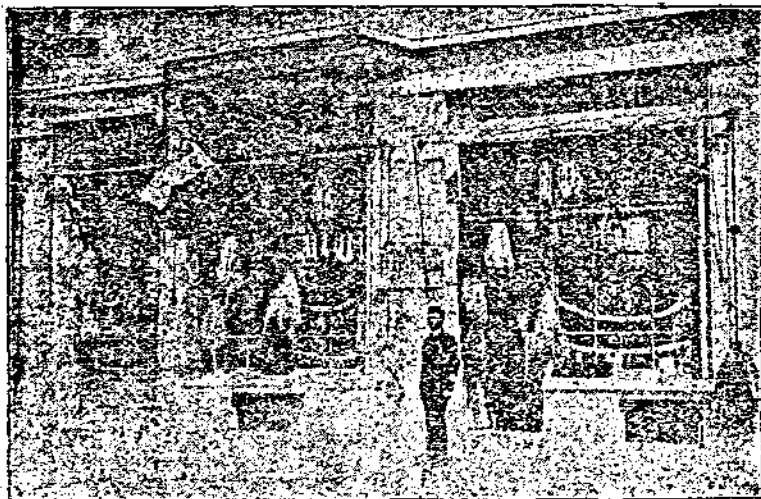
МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА ИДЕЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА СЪЮЗА НА МЛАДЕЖКИТЕ НАЦИОНАЛИСТИЧЕСКИ ЛЕГИОНИ (С. М. Н. Л.)

ТАЗИ КНИЖКА СЪДЪРЖА:

4

1. Долу ржцетъ!
2. Социалната политика на фашистите II — Ив. х. Желъзковъ.
3. Победниятъ маршъ на фашизма. — Д-ръ Манчевъ.
4. Къмъ ново обществено устройство. — Н. Ушевъ.
5. Кредитътъ и кризата на нашето земедѣлие. — К. Хр. Стояновъ.
6. Вести на редакцията.
7. Вътрешенъ прегледъ
8. Външенъ прегледъ

Редакция — „Криволакъ“ 11 — София VII.
Администрация — „27 юлий“ № 17 — Варна.
Отдѣленъ брой 4 лв. Год. абонаментъ 40 лв.

I-ВА ВАРНЕНСКА РЕСНАРСКА РАБОТИЛНИЦА

на

Христо К. Петковъ

Варна, ул. Царъ Борисъ 16

Изработва всички видове ресни за мебели, за маси и кривати, пердета, за абажури, разни шнулове и ширити за мебели, портрети, абажури, комплекти пискули за хавлии и др. Трикольорни ленти за юнаци и колоездачи, пожарникарски пагони, платнени коланчета. Продажба на прежди, памуци, конци за бродерия Д. М. С. и за шеаъ „Синджиръ“ марка, американски машини за транспиранти и акуратното имъ поставяне по домоветъ.

Приематъ се поръчки за всичко за Варна и провинцията на едро и дребно.

Ц Е Н И У М Ъ Р Е Н И .

Българи,

абонирайте се за бойния органъ на Българската Националистическа Младежъ

В-КЪ „Преломъ“

Единичия безпартиенъ младежки вестникъ и вѣренъ изразителъ на чувствата и настроението на българската младежъ. Год. абонаментъ 30 лв. Отдѣленъ брой 1 левъ

Адресъ: София — „Криволакъ“ 11.

ПРЕЛОМЪ

МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ НА ИДЕЙНОТО РЪКОВОДСТВО НА С. М. Н. Л.

Книга	Редактира комитетъ	гл. ред. Ив. х. Желъзковъ	Год.
4.		ВАРНА, АПРИЛЪ 1933 Г.	1.

ДОЛУ РЖЦЕТЪ!

Нечестивитъ ржце на агентитъ на разрушението и безреднието докоснаха и нашата свѣтиня — родната армия.

Поставили си за задача да разрушатъ изъ основи моралнитъ устой върху които се крепи нашата държава; тѣ не се спиратъ предъ нищо. Вѣрни и достойни последователи на своя основенъ законъ: „целта оправдава срѣдствата“ тѣ, бухалитъ вестители на мрака, не се посвѣниха да осквернятъ и армията.

И не случайно сториха тѣ това. Изпълнили последователно всички етапи на своя пъкленъ планъ за разрушаването на държавата, тѣ стигнаха до последния — разложението на армията. Всичко друго вече е изпълнено. Отровата на разложението е всмукана отъ всички слоеве на обществото. Досега само армията не бѣ засегната отъ нея и затова ние бѣхме спокойни. Отъ днесъ нататък, обаче, всѣки единъ милещъ за държавата българинъ трѣбва да бжде на шрекъ.

Болшевиизма пристѣпя къмъ изпълнението на последната

точка отъ своя пъкленъ планъ. Ако той се изпълни, иде страшния край.

Бунта, а ведно съ него и погребението на нашата свидна Родина ще бждатъ неизбежни. Къмъ това се стремятъ всички тъмни сили въ нашата страна. Тѣ го желаятъ и го очакватъ, защото, както бухалтъ живѣе чрезъ мрака, така и тѣ, бухалитъ въ човѣшки образъ, желаятъ мрака, за да живѣятъ и се издигнатъ отъ дъното на блатото кждето днесъ намиратъ.

Моментата е критиченъ и налага обединението на всички здравомислящи сили за отбраняването на нашата свѣтиня. Повикътъ „Долу ржцетъ отъ армията“ трѣбва да бжде всеобщъ.

И не само повикъ, но и действие.

Времето на думитъ и съветитъ вече мина, сега идва действието — бързо и сурово действието е, което единствено може да пресече нечестивитъ ржце и тѣхнитъ набег.

Къмъ действие, докато не е станало късно,

ВЪТРЕШЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ

Емигрантитѣ — свикнали на най-безобразни, характеризиращи националното ни падение, зрелища — ние посрещнахме и тѣхъ. Съ болка на сърцето и съ претяпено самочувствие, българската общественостъ бѣ нѣма и безучастна свидетелка на срамнитѣ сцени, които се разыграваха предъ нейнитѣ очи. Тежко и мрачно бѣ за истинския българинъ да гледа какъ една самозабравила се властъ се престарва да защитава интереситѣ на ония, които все още не сж опровергали онова което до вчера говориха: „Съ червата на последния генералъ ще обеса последния български царъ“! И което въ случая е най-важното, нѣматъ и намѣрение да ги опровергаватъ, а наопѣки започнаха наново да насаждатъ духътъ на отрицанието.

И въ момента, когато всички мислехме, че духътъ на поражение се е наложилъ надъ духа на националното съзнание, младата българска генерация, за която се смѣташе, че плува изцѣло въ червенитѣ води, даде решителенъ отпоръ на поражението.

Въпреки жестоко преследване отъ страна на властта, Млада България се наложи. Борцитѣ на С. М. Н. Л. получиха своето ново бойно кръщение. Тѣ сж горди, че измиха позора отъ лицето на България.

България може да си отдыхне — младитѣ поколения тръгнаха по единъ решително новъ пѣтъ, бдятъ надъ нея.

Какъ „Звено“ — Единственъ политическия кръгъ „Звено“ се изказа рѣзко и остро срещу националистическата акция противъ емигрантитѣ-предатели. Това е едно лишно доказателство за нашето становище по отношение на кръга „Звено“.

Армията е въ опасностъ — Не напразно последнитѣ разкрития въ Пазарджикъ и Пловдивъ хвърлиха въ тревога българското общество. Опасността е голѣма и налага обединението на всички национални сили за отбрана на армията.

Ние сме доволни отъ мѣрцитѣ, които вземаха и продължаватъ да взематъ военнитѣ власти, обаче, отлично знаемъ, че това не е достатъчно, защото заразата е взела голѣми размѣри и затова се изисква съвместното действие на всички здрави сили на нацията.

Трѣбва да се действа бързо, смѣло и енергично. Палиативитѣ при днешното положение сж престъпление. Когато се спасява държавата, сръдствата не се подбиратъ. Още повече, когато девизътъ на противникътъ е: „цельта оправдава сръдствата“.

Консулитѣ да внимаватъ!

ВЪНШЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ.

Мушановъ въ Парижъ. — Министъръ председателя се завърна отъ Парижъ, кждето бѣ отишелъ да води преговори съ портъоритѣ. Резултатитѣ сж повече отъ печални. Пословичната „празна кошница“ е пакъ предъ насъ. Тя ни говори много. Говори ни, че нѣмаме една опредѣлена и строго следвана външна политика и... че нашитѣ дипломати спатъ подъ похлупаци и нѣматъ хаберъ отъ новитѣ насоки въ свѣтовната международна политика.

5 мартъ! — е началото на една нова ера въ свѣтовната история. Блѣскавата победа на немскитѣ националь-социализмъ туря решителенъ край на френската хегемония надъ Европа. Центъра на свѣтовната политика е вече Берлинъ — столицата на възродена велика Германия.

Уплахата — въ Парижъ, отъ резултатитѣ отъ 5 мартъ е неописуема. Ржководителитѣ на френската политика, които написаха най-тъмнитѣ и позорни страници на свѣтовната история, сж въ ужасъ. Тѣ сж изправени предъ дилемата или да отстъпятъ или да се сгромолясатъ въ пропастьта, която въ продължение на 15 години изкопаха. Какво ще избератъ, ние не знаемъ, обаче, и едното и

другото сж краятъ на френското господство надъ Европа.

Макдоналдъ въ Римъ. — Симптоматиченъ признакъ за голѣмата уплаха, която цари въ Парижъ. Никой не можеше да допусне, че вожда на социалистическа Англия Макдоналдъ, чийто възгледи сж диаметрално противоположни, въ своитѣ основни линии, на фашизма, ще подаде ржка на Дучето, кждето и да е било. А ето, че стана най-невѣроятното, Макдоналдъ посети Римъ и разговаря съ Мусолини върху мѣркиетъ за запазването на мира. За насъ, хората, които познаваме фашизма и неговата неотстъпчивость отъ основнитѣ линии, посещението на Макдоналдъ въ Римъ е цѣло знамение. Това е единъ завои въ разбиранята на последниятъ, който подъ натиска на събитията, волею не волею се ориентира къмъ Римъ, сжщия оня Римъ, който до вчера ненавиждаше.

Посещението на английския премиеръ е началото на една нова насока въ международната политика, която неминуемо ще дойде до фашиската теза — равенство въ въоръженията и ревизия на договоритѣ.

Свѣтътъ е предъ великия събития!

СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА НА ФАШИСТИТЪ.

отъ Ив. х. Желѣзковъ.

II.

Заставайки на базата, какво комплексътъ отъ производството е единенъ отъ национална точка зрение, фашизмътъ не можеше да не признае частната инициатива въ областта на производството, като най-ефикасенъ и полезенъ инструментъ отъ полза на нацията. Обаче, това все още не значи пълна свобода и безконтролностъ въ областта на стопанското творчество; имайки предъ видъ набегитъ и природата на капитала, хартата на труда постановява: „Частната организация на производството, бидейки функция на националнитъ интереси, има своя организаторъ на предприятието отговоренъ предъ държавата по отношение на производството“ (чл. VII ал. II)

Най-голъмо постижение, обаче, въ тая областъ, остава създаването на колективнитъ договори на труда. Чрезъ тѣхъ фашиститъ дадохъ ефикасна защита на отдѣлния работникъ, и, което въ случая е най-важно, разрешиха правилно загадката на вековетъ — въпроса за височината на работническата заплата.

Като оставимъ настрана становището на Маркса по тия въпроси, грѣшно още въ самия си зачатъкъ, съ прискърбие ще трѣбва да признаемъ факта,

какво отъ Смитъ насамъ по тоя въпросъ до днесъ, като изключимъ Италия, нищо почти не е направено.

Господстващия законъ въ тая областъ днесъ за днесъ е закона за търсенето и предлагането. Защитенъ ли е предъ него работника отъ измами и спекули? О, не! Тъкмо обратно е вѣрно — той е едно мощно оръжие въ ржцетъ на капиталиста, чрезъ което държи здраво въ ржцетъ си работническитъ маси.

Знаемъ, че при тоя законъ съществуваатъ две диаметрално противоположни точки: висша точка на търсенето и нисша точка на предлагането. Еднакво подвижни и еластични сж тия две точки? Разбира се, че не! Защото докато едната — точката на предлагането — може да падне до единъ неимоверенъ минимумъ, втората не може да се дигне повече отколкото желае капиталиста и то винаги, носящи известна облага.

При това положение, идващъ въ името на една висша правда, фашизмътъ не можеше да не се справи часъ по-скоро съ тоя въпросъ, и той го разреши достойно и мъдро. Работническата заплата, постанови той, трѣбва да отговаря на следнитъ три условия: 1) на нормалнитъ нужди на живота, 2) на възможноститъ на предприя-

тието и 3) на производителността на труда.

Третата глава на картата на труда урегулира въпроса за създаването на учрежденията по настаняването, които сж, сжщо така единъ плюсъ за италианския работникъ.

Не по-малко важна е и четвъртата частъ, обхващаща въпроситъ за възпитанието, образованието, предвидливостта и помощта, която бѣ разглеждана въ втората книжка „Преломъ“ отъ тър. инж. П. Куртевъ.

* * *

Ние се постаряхме въ кратце да опознаемъ нашия читателъ съ грамаднитъ постижения на фашизма въ областта на социалната политика, смѣтайки, че е необходимо, въ дни като днешнитъ, когато страната ни се гърчи подъ ударитъ на една тежка криза, повече морална отколкото стопанска, да се посочатъ пжтищата и средствата посредствомъ, които по-културнитъ отъ насъ народи сж се справяли съ подобни кризи.

ПОБЕДНИЯТЪ МАРШЪ НА ФАШИЗМА.

отъ Д-ръ К. Манчевъ.

Историята не стои на едно мѣсто. Въ историческия ходъ къмъ по-висши стадий на животъ, обществата крачатъ къмъ все по нови и по съвършени форми на управление. Нищо не може да спре този исторически маршъ къмъ съвършенство, който се въплотява въ единъ великъ биологически и социаленъ принципъ, регулаторъ на човѣшката еволюция. Абсолютизмътъ; феодализъмътъ; либерализъмътъ;... това сж вече отживѣлици. Демокрацията е въ предсмъртни ижки, а парламентаризма е окончателно деградиранъ днесъ. Социализма се оказа безсиленъ да се бори съ капиталистическото общество и стана неговъ сътрудникъ, издигайки лозунга на опортюнизма въ борбата за извоюване повече човѣшки правдини. Тамъ, кждето се обра-

зуваха чисти социалистически правителства, резултатитъ на практическа почва свършиха съ нула. Безсилието на една куха доктрина бѣше коронясано по тоя начинъ. Неговиятъ събратъ — комунизма, едно извращение на марксизма, вмѣсто творчески лозунги, издигна всеразрушителнитъ инстинкти на масата, вмѣсто сцеление между индивидитъ, освети смъртната умраза между съсловията. Класовата борба стана стимулъ на животъ и смъртъ. Народнитъ маси, естествено се разочароваха отъ всички и всичко. Каква полза отъ декламации, когато човѣчеството поголомно гладува и се изражда? Единъ принципъ, който отслабва народитъ и носи като резултатъ сиромашията, не може да бжде вѣренъ, казва справедливо, Ренанъ.

Но живота не спира—той се обновява. Явиха се нови идеи. Въ сблъскването съ противоречията и въ търсенето се изковаха нови лозунги. Недоволството отъ едно състояние на нѣщата, считано за непромѣнимо и дори свещено, обедини маситѣ. Явиха се нови идеи, заговориха за сътрудничество между класитѣ, отхвърляйки рушителната дейност на класовата борба и умразата. Създадоха се движения: реакция на реакцията. Национализма, фашизма, национал-социализма, това сж тритѣ страни на едно и сѣщо движение, движение на експлоатираниѣ и обезаѣрени маси, за повече справедливостъ и за благосъстояние, което да замѣсти опустъшенieto. На интернационалитѣ утопий се противопостави солидната национална държава. На безредието—реда и дисциплината, на бездарността—компетентията.

Общото въ тритѣ системи, не е само въ външнитѣ имъ проявления и динамичността съ която се развиватъ, но, преди всичко, въ това, че тѣ се опиратъ на подкрѣпата на широкитѣ малоимогни съсловия. Това именно осигурява тѣхния успѣхъ и ги прави египци. Национал-социализма, който е една вариация на фашизма въ зориема сжщитѣ принципи за професионалния националенъ синдикализъмъ и идеята за корпоративна държава. Той има записани на знамето си сжщитѣ девизи за трудъ, компетентостъ, иерархия и дисциплина, като основни елементи за просперитета на едно добре организи-

рано общество. Той си послужи съ благотворния 10—годишенъ опитъ въ Италия, за да сочи неминуемитѣ резултати отъ приложението на една интегрална фашистка програма.

Колосалния успѣхъ полученъ напоследъкъ въ 70 милионна Германия не е случаенъ. Революционниятъ размахъ на движението, новитѣ хоризонти, които то рисува, осъзнаването на маситѣ и довѣрието въ водачитѣ, бѣха предпоставкитѣ на този успѣхъ. Като че ли една неземна, почти религиозна сила вдъхновява маситѣ, когато тѣ видятъ начело единъ призванъ носител на една голѣма държавна или социална идея. Хитлеръ завладя сърдцата на милионни германски работници, селяни и занаятчий, тия които най-много страдатъ днесъ, съ идеята за върховното право, което нацията има надъ личността, въ името на всеобщото благо и светло бъдеше. Мусолини и Хитлеръ, които днесъ сж богове на маситѣ, не сж безумци, както бѣха таксувани първоначално отъ убогитѣ умове. Безумецъ не може да бжде следванъ така стихийно отъ трезвени люде. Народитѣ никога не грѣшатъ. По разумъ или по инстиктъ, тѣ винаги вѣрно решаватъ. Безумци сж ония, които мислеха, че бѣше възможно да се заприщи бента на справедливия народенъ гнѣвъ съ залагалки и кука риторика; че стария разяденъ редъ на нѣщата може да бжде запазенъ по мимо всемирния законъ за съмосьхранението. Горчиво разо-

чарование пожнаха тѣ-рицаригѣ на печалния образъ.

Срещу великата неправда си подаватъ днесъ ржка всички угнѣтени, всички искрени синове на своята родина, всички въ чийто сърдце е отразенъ блясъка на една пролѣтъ, вперила погледъ въ бъдещето предъ тѣхъ. Тѣ не се боятъ да излѣзатъ на решителна борба съ злото, тѣ не се страхуватъ отъ евентуалнитѣ жертви, тѣ вѣрватъ въ желѣзната максима: клинъ клина избива. Перипетийтѣ на борбата плаши само общественитѣ нищожества. Кои собствено се боятъ?— Боятъ се сититѣ и довольнитѣ отъ днешния редъ. Боятъ се скждоумцитѣ и безгрѣбначнитѣ, които като охлюва се качатъ по върховетѣ единствено съ пълзение. Но ония, които сж поставени въ жертвеника, които день и нощъ измъчва мисълта за прехрана, които познаватъ глада, студа и нищетата, тѣ не се боятъ. Тѣ вѣрватъ само въ единъ Богъ — труда и борбата за успѣхъ. И тѣ не се лѣжатъ: въ борбата е успѣха! Като Римъ не остана единственъ, така и Берлинъ не ще бжде последенъ.

За универсалнитѣ идеи граници нѣма. Тѣ се разпространяватъ на дължъ и на ширь по земния глобусъ. Идеитѣ сж като вѣтроветѣ. Тѣ вълнуватъ всичко по своя пжтъ и прѣскагъ зърната. Марша на идеитѣ може да бжде оприличенъ и на грандиознитѣ геологически преобразования. Колко много примѣри ни дава историята за катаклизъмъ въ идеитѣ!

Тѣзи идеи овладяватъ бавно, но сигуно и нашата малка страдаща Родина. Ние не бива и не можемъ да останемъ чужди на едни плодоносни идеи, които като евангелски истини се усвояватъ отъ страждощото човѣчество, възраждаше се за новъ животъ следъ единъ безпросвѣтенъ мракъ. Нито пъкъ противницитѣ могатъ да имъ се противопоставятъ. Ако не днесъ — утре, ако не утре — въ други день, урагана ще се усили и надъ нашитѣ унили полета ще се чуе победната му пѣсенъ. Той ще принуди всички да му се поклонятъ, а ония които не го поздравятъ, ще бждатъ изкъртени отъ дѣнеръ. Такава е логиката на голѣмитѣ исторически истини.

КЪМЪ НОВО ОБЩЕСТВЕННО УСТРОЙСТВО.

отъ Н. Ушевъ.

Днитѣ, които преживяваме, се ознаменувагъ съ сложни пертurbationи въ цѣлния държавенъ и общественъ животъ на народитѣ. Либерализмътъ, рожба на миналото столетие,

който прокламира личната свобода и личната полза като най-висша ценностъ, вѣрви къмъ своя пълненъ упадѣкъ. Отъ индивидуална свобода съ течение на времето дойдохме

до пъленъ хаотиченъ индивидуализъмъ.

Когато днесъ говориме за криза, не бива да забравяме, че тя е еднакво стопанска и морална. Моралнитѣ разбиракия и подбуди сж, които въ голѣма степенъ влияятъ върху икономиката.

Една отъ голѣмитѣ причини на днешната свѣтвна криза, наредъ съ последицитѣ отъ мирнитѣ договори, разпокъсането на пазарнитѣ връзки, създаването на нови национални стопанства, еи зловердното влияние на отживялия вече своята епоха индивидуализъмъ въ общественитѣ и стопански отношения. Когато всѣки се стреми единствено къмъ своята лична облага, потпквайки безрезервно и брутално интереситѣ на своя близъкъ или на другитѣ люде, едно общо заздравяване едва ли може да се постигне. И ние виждаме вече едно разведрение, виждаме проникване отъ необходимостта за общото съчетание на усилията за постигане общото благоденствие, отъ което тепърва резултира личното благо на отдѣлния членъ на народа. — Тукъ е мѣстото да направимъ една резерва по отношение на изтъкнатата отъ насъ мисль, а именно, че не считаме организирането по отдѣлно на класи и съсловия за съчетание на общитѣ усилия. При пълно зачитане правата на това или онова съсловие, все пакъ тия последнитѣ трѣбва да бждатъ бждатъ подчинени на общитѣ народни интереси. Обратното би означавало класовата бор-

ба съ всичкитѣ нейни пагубни последици за държава и народъ.

И тъй, новиятъ общественъ редъ трѣбва да бжде изграденъ на базата на максимата, че общата полза на народътъ и държава трѣбва да бжде поставена на по-преденъ планъ отъ тая на отдѣлното съсловие и личностъ. Тукъ е мѣстото да споменемъ, че мина времето, когато можеше да се говори само за права. Днесъ дългътъ се поставя вече на първо мѣсто. Едва изпълнението на тоя дългъ и действителното постижение на отдѣлния членъ отъ народа, му дава правото да иска онова, което му се пада, или по-право казано, онова, що той самъ е извоювалъ или изработилъ въ рамкитѣ на своята дейностъ, образуваща частица отъ общата дейностъ на съвокупнитѣ народни сили.

Естествено, поставя се въпросътъ: кой е оная факторъ, който ще съумѣе да координира общитѣ усилия на цѣлостния народенъ организъмъ. Това е държавата, но не оная държава, чиято цель по империалистичното гледище е да бжде въ най-добрия случай полицейска организация на безогледно действащия за своя лична облага спекулативенъ капитализъмъ, а държава, издигната наново на пиедестала, отъ гдето ще ѝ се позволи и даде възможностъ да бжде върховенъ ръководителъ на народнитѣ съдбини. Тая държава, която ще бжде или е вече въ нѣкои страни върховниятъ дирижиращъ органъ на вси-

чки прояви въ народния и най-вече стопанския животъ, почива на корпоративно устройство на самата нея. Т. е. на организирането на съсловията и на всички други отдѣлни групи съ общественно значение въ единната, цѣлостна нация. Държавата тъй се явява тукъ като организационенъ видъ и представителна форма на нацията.

Когато днесъ говориме за държавната намѣса, ние не трѣбва да разбираме едно брутално саботиране на свободитѣ въ името на една авторитарна идея, нито пъкъ устройство по схоластичнитѣ догми на марксизма. А запазване на отдѣлнитѣ свободи, на координиране действията на отдѣлнитѣ индивиди и групи отъ народа въ името на общитѣ национални интереси.

Или съ други думи казано: самонаправление вътре въ страната, но пълно единство и сплотеност навънъ.

А всички тия идеи и принципи сж въ пълно противоречие съ ученieto на либерализма. То загива, за да бждатъ изградени нови форми и системи на държавното и обществено устройство.

Тия нови форми ни сочи италианския фашизъмъ, сочи ни ги — макаръ и намиращъ се още въ началото на своята реформаторска дейность — германския националъ-социализъмъ.

Новитѣ принципи, които сж такива на двадесетото столѣтие, ще се наложатъ въпреки всички пречки и предразсъдъци и въ другитѣ страни, а сжщо и въ България.

КРЕДИТЪТЪ И КРИЗАТА НА НАШЕТО ЗЕМЕДѢЛИЕ.

отъ К. Хр. Стояновъ.

Една особена черта въ характера на българския селянинъ, която го прави отличително интересенъ и не еднакъвъ съ неговитѣ другари по професия отъ другитѣ държави, е мжнообяснимата негова слабостъ къмъ бързо задължняване, често използвана като литературно-епизодиченъ мотивъ въ нашия епосъ и лирика. Може би мнозина ще схванатъ тази наша мисль като тенденциозна антитеза на прословутата „пестеливостъ“ на българския селянинъ, съ която ласкателно се опредѣлятъ формитѣ за ха-

рактеристиката на неговитѣ стопански прояви, но за насъ тя си остава окончателно опредѣлена и исторически обоснована. Възраженията, че нашитѣ селянинъ съ своитѣ задължения изпква на обществената сцена едва следъ 1926 год. и не престава да интерпретира не нея до днесъ и то не по своя собствена воля, а по неумолимата жестокость и неужителность на доминиращитѣ аграрна и общостопанска кризи, които, поставяйки го въ бедствено положение, го принудиха да задължниѣ, не мо-

гатъ да оборятъ ни i-та отъ състоятелността и правдивостта на изтъкнатата мисълъ.

Защото, ако е вѣрно, че нашиятъ селянинъ е задължителъ осезателно следъ 1926 год., то стократно по-вѣрно е да се допусне съществуването на едно подобно състояние до 1926 год., което следъ нея се редуцира за да стане по-едро мащабно и комплицирано, каквото го имаме днесъ. Следователно, схващането, че аграрната криза, съ всички нейни прояви и обуславящи я симптоми, е причинителката на това явление въ живота на селячеството, което до тогава го не е познавало, е абсолютно невѣрно и не почива на никаква здрава логика и изчерпателни познания. Наклонността или както ние я нарекохме — слабостта на българския селянинъ къмъ кредитни нужди, която е била нераздѣлно сраснала съ особено наредения неговъ психо-стопански животъ, не носи върху си бележитъ на никаква случайностъ, а напротивъ, признацитъ на едно закономерно проявяващо се постоянство. Въ това отношение цифритъ говорятъ само въ утвърдителна смисълъ:

въ сегашни левове

Години	Раздадени кредити само отъ Б. З. Б.	Индексъ 1911 год. = 100
1911	3,097,000,000	100
1923	1,359,000,000	44
1924	1,685,000,000	54
1927	2,476,000,000	80
1928	3,958,000,000	59
1929	4,135,000,000	134

Отъ така даденитъ данни твърде лесно е да се направи логическото заключение, че задълженията на селянитъ сж тѣхни неотлъчни съпътници до фаталната 1926 година. Ако отъ 1926 год., а най вѣрно отъ 1930 год., тѣ регистриратъ една форсирана тенденция къмъ значително увеличение, то причинитъ за това, а още повече тѣхното обяснение, поставятъ на преденъ планъ една зависимостъ между катастрофалното падане на ценитъ на зърненитъ храни и увеличението на селскитъ задължения, къмъ появяването, размѣра и мѣрkitъ за намалението на които е насочена нашата тема.

Съвременната аграрна криза, която се понася така болезнено отъ почти всички аграрни държави и е така силно засегнала организацията на българското земеделско стопанство, е резултатъ на единъ бавенъ стопански процесъ, началото на който датира още отъ епохата на чертизма. Чертизмътъ, като социално движение отъ първоразредна голѣмина, е билъ насоченъ срещу омази революция, която машината извърши въ организационния характеръ на занаята и която, хвърляйки една безчетна маса работни сили, останали вече безъ възможността да пласиратъ своя трудъ и изкуство, направи производството масово и по-ефтино.

Силната концентрация на капиталитъ следъ войната откри новъ пътъ за тѣхния стопански пласментъ. Тѣ почнаха да проникватъ въ селското стопанство и да машинизиратъ зърненото производство. Този агра-

ренъ капитализъмъ почна съ Съединенитѣ Щати и Канада да свърши нѣкога и съ най-малкитѣ аграрни страни. Въ тѣзи огромни представителки на аграрния капитализъмъ стана това, което нѣкога машината извърши съ цѣтущитѣ занаяти: зърненото производство се машинизира, стана по голѣмо, а заедно съ това и по-ефтино. Машинизацията изрази своето влияние въ стопанското обезоружаване и затриване на милиони селски работници, увеличението на производството наруши основната и законотвѣрна хармония между икономическитѣ принципи на търсенето и предлагането, а поефтиняването на производството намали покупателната и платежна способност на малкитѣ земеделски страни, съ доминирующе екстензивно стопанство. На лѣвия флангъ на тия страни се нареди и България. Тя съ своитѣ 102 х. кв. клм. и съ своето екстензивно стопанство и зърнено производст-

во, което представлява капка всрѣдъ море, стана зависима участникъ между представителитѣ на международнитѣ зърнени тържища, които даваха тонъ на цѣлата международна търговия съ зърнени храни.

При това положение за България бѣ немислимо да разчита на нѣкакви въображаеми конкурентоспособни възможности и сили. Тя трѣбваше да се подчини на законитѣ, опредѣлящи пазарнитѣ цени. А тѣ, естествено, че при високата имъ костуема цена, дължаща се на все още примитивното земеделско производство, бѣха фатални за българския селянинъ.

Индекситѣ на пазарнитѣ цени на едро по групи, които Б. Н. Б. дава въ своитѣ официални издания при база 1914 год. = 100, показватъ категорично това катастрофално падане на ценитѣ, което влѣ толкова смутъ и отчаяние всрѣдъ българското селячество и българската държава.

1914 год. = 100.

Години	Храни отъ растителенъ произходъ	Храни отъ животински произходъ	Текстилни материали	Горивни материали	Строителни материали
1924	3,417	2,916	3,870	2,466	1,945
1925	3,903	2,998	4,149	2,726	2,081
1926	3,293	3,035	3,834	2,639	2,000
1927	3,419	2,930	3,544	2,595	2,009
1928	3,905	3,061	3,738	2,659	2,222
1929	3,778	3,259	3,773	2,627	2,538
1930	2,383	2,503	2,939	2,394	2,342
1931	1,803	1,938	2,173	2,247	2,115
1932	1,650	1,657	2,008	2,196	2,022

Докато периода 1924—1929 год., безъ 1926 год., се характеризира съ едно незначително

колебание въ височината на пазарнитѣ цени, периода 1930—1932 г. отбелзва едно прогрес-

сивно намаление, което през последната година, сравнено съ срѣдния индексъ за първия б лѣтенъ периодъ показва една обезценка на хранитѣ отъ растителенъ произходъ съ около 60%. Тази обезценка влошава положението на българския селянинъ съ това, че тя заплита кредитнитѣ му сѣтки, които той, при необикновенъ оптимизъмъ, правѣше презъ периода 1924—1929 год., периодъ на богата реколта и високи пазарни цени. Последнитѣ усилиха неговия апетитъ къмъ сключване на нови заеми, които той една година по-късно разбира, че не ще може да плати. И така, българското селячество, разколебано и угнетено, днесъ стои отчаяно предъ неизвестната сждба на своитѣ 7—8 милиарда лв. задължения, които то иска, но не може да посрещне.

И, ако липсата на тази възможность у нашия селянинъ изпъква като сериозна обществена загриженость и като обектъ на специални законодателни мѣрки и грижи на държавната власть и общественитѣ предприятия, колко повече обективность се налага за поданицитѣ на тази страна, когато сж поканени да третиратъ наравно съ тѣхъ спокойно и съвестно една отъ толкова деликатенъ характеръ материя, свързана съ сждбата на $\frac{3}{4}$ отъ българския народъ?

Основнитѣ недъзи, съ които се характеризира организацията на нашето селско стопанство и съ които се стреми нашата икономическа политика да добие и налучка върната ориентация на своитѣ подобрител-

ни, не, а — спасителни инициативи и мѣроприятия за регламентацията на стопанския животъ въ страната, трѣбва да бждатъ основно и детайлно изучени за да можемъ съ увѣренность и спокойствие да пристѣпимъ къмъ тѣхното отстранение.

На първо мѣсто това, което трѣбва да се признае и силно подчертае е, че кризата въ българското земедѣлие не крие въ себе си само конюктурни елементи, а и такива отъ чисто структуренъ характеръ. Това ще каже, че кризата може да се обясни не само съ действието на неизброимо много съществуващитѣ фактори отъ чисто външно естество, като репарации, поскъпване на златото, стремежътъ къмъ автархично устройство на стопанствата и пр. но и съ действието на фактори отъ изключително вътрешенъ характеръ, като нахлуването на капитализма въ селското стопанство и пълното му завладяване, безъ да може да се предполага, че съ това то ще стане конкурентноспособно предъ вече напълно машинизиралитѣ се зърнени производства на Съединенитѣ Щати, Канада и Съветска Русия и липсата на една подобрена и целесъобразна организация на земедѣлскитѣ стопанства.

И, ако ние, наистина, ще трѣбва да се боримъ срещу тия очебийни недостатѣци на нашето селско стопанство, първитѣ — и най-важни отъ тѣхъ, съ които ще трѣбва да почнемъ нашата стопанско-здравителна и спасителна операция, като такива, чийто отпаряване е въ рж:

цетъ нашата непоколебима воля и зависи изключително отъ възможнитъ за нейното проявление, сж отъ категорията на тия, които ние класирахме къмъ вътрешнитъ недъзи и недостатъци.

Като първи отъ тѣхъ това е въпросътъ за машинизацията на българското земеделско стопанство. Ако и да не се е почувствувало още неговото пълно влияние, първитъ признаци за неговия победенъ маршъ се вече ясно откриватъ, за да имаме пълното основание да предполагаме скорошното му господство. За съвременната икономия неговото окончателно настъпване не може да бжде третирано като стопанска аномалия или причинител на несъобразни съ нейнитъ принципи пертурбации, но при все това неговата локална преценка и целесъобразностъ е и ще си бжде за винаги изразъ за съществуваща стопанска бдителностъ. Изхождайки отъ разбиранията за тази бдителностъ, ние ще трѣбва недвусмислено да забележимъ, че машинизацията на нашето земеделско стопанство не е напълно пригодна за специфичнитъ особености, съ които се характеризира неговата структура и размѣръ. Българското земеделско стопанство е повечето дребно и напълно неспособно къмъ едно сжпо машинизиране. Отъ друга страна лошия споменъ отъ кризата, която преживѣ въ началото на XIX вѣкъ занаята е единъ лошъ съветникъ, който предвещава и гадае твърде нерадостни дни за бждащето на земеделското стопанство. За-

щото, ако катастрофата отъ началото на XIX вѣкъ изхвърли на гладъ и мизерия грамадно число работници, идващиятъ аграренъ капитализъмъ, специално за България, ще изхвърли стократно повече селски работници и по-слаби селски стопани, които поради своята естествена привързаностъ къмъ собствената си земя не безъ тежки морални и социални сътресения ще понесатъ и изживѣятъ печалнитъ му последици. Следователно, пжтътъ за бждащето развитие на нашето зърнено производство се освѣтява не отъ идеитъ за капиталистическото преустройство на стопанствата, а отъ здравия разумъ на просвѣтения български народъ, който диктува една сериозна изкуствена защита на българското селячество срещу намиращия се на подготвителна позиция аграренъ капитализъмъ, който за съвременнитъ дни на стопански и финансови лутания е само вреденъ.

Примѣрътъ съ Съединитѣ Щати е една идеална поука за трагичната приложимостъ и целесъобразностъ на този капитализъмъ. Правителството на Съединитѣ Щати днесъ узаконява крайни мѣрки (като хирургътъ надъ своя безнадеждно боленъ пациентъ) съ единствената целъ да защити своитѣ поданици отъ опасната игра на аграрния капитализъмъ, която заплашва стопанския стабилитетъ на страната. Чрезъ създаване на резервни фондове, рекрутирани отъ установени и събирани индустриални такси (които индустриалцитъ ще прехвърлятъ върху консуматоритѣ

и производителитѣ), държавата се притича на помощъ на селскитѣ стопани, отъ които тя изисква декларацията, че ще ограничатъ своето зърнено производство.

Това, което става въ Америка се забелязва вече и на всички други държави въ свѣта. При такова състояние на нѣщата, естествено е, че въпросътъ за нашата аграрна политика става повече отъ всичко изясненъ и опредѣленъ, а заедно съ него — и проблемътъ за дълженията на нашия селянинъ безболезненото и спокойно ликвидиране на който е въ жива и неразривна връзка съ благополучното разрешаване на аграрната криза.

Вториятъ порокъ или недѣгъ на нашето земеделско стопанство, който ние причислихме къмъ категорията на вътрешнитѣ фактори или тия, които носятъ елементитѣ на структурнитѣ дефекти и противоречия въ българското земеделско стопанство, е онази постоянна домашна криза на зърненото производство, която произтича отъ грубитѣ несъобразности въ неговата организация и които се изразяватъ въ едноностранчивостта на нейния стопански обликъ. Едностранниятъ подборъ на земеделскитѣ култури, който се ограничава почти изключително въ зърненото производство и фанатичното елиминирание на много повече трудоинтензивни и рентабилни култури, е първия най-голямъ дефектъ въ организацията на нашето земеделско стопанство, който българския селянинъ не иска, но трѣбва дори

и чрезъ внушение да разбере и отстрани. По примѣра на всички аграро-капиталистични държави ние ще трѣбва да намалимъ нашето зърнено производство и възползувайки се отъ благодатнитѣ климатически и географически условия на страната ни да пристѣпимъ къмъ други, стопански по-изгодни, култури, производството на които природата ни е сама монополизирала. Производствата на грозде, тютюнъ, розово масло, пашкули, зеленчуци, плодове, яйца, агнета ще бждатъ не само по-доходни за българския селянинъ, но ще го направятъ много повече конкурентоспособенъ и стопански самостоятеленъ на международнитѣ тържища, независимо отъ обстоятелството, че ще поглѣщатъ грамадно число работни рѫце, тъй като тѣхното култивиране предполага наличността на една широка трудо-физическа предпоставка.

И, когато вече нашето земеделие бжде така разнообразно и добие по-многоликъ производственъ характеръ, вѣчно придружаващитѣ го стопански и природни рискове не само, че ще загубятъ своето значение, но ще изчезнатъ отъ подплашеното съзнание на българския селянинъ, който, следъ като е билъ подпомогнатъ отъ държавата чрезъ даване на единъ дълъгъ мораториумъ за неговитѣ задължения ще си помогне и самозаздрави за да изгради нѣкогашната си стопанска мощъ, а заедно съ това и цѣлокупната стопанска мощъ на България.

РЕДАКЦИОННИ ВЕСТИ

■ Поради преместването на гл. редакторъ въ София, редакцията на списанието същщо се мѣсти тамъ.

■ Умоляватъ се господа сътрудниците да си взематъ бележка и пишатъ на новия адресъ
Ив. х. Желѣзковъ

Криволакъ 11

София VII.

■ Умоляватъ се г. г. абонатитѣ да изплатятъ на пощенския раздавачъ абонамента си при представянето на квитанция отъ редакцията.

Абонамента на „Преломъ“ е толкова нищоженъ (само 40 лв.) та ни дава надежда да върраеме, че всички квитанции ще бждатъ осребрени.

■ Настоящата книжка 4-та на „Преломъ“, както предупредихме въ бр. 3, не ще бжде изпратена на ония легиони, които не сж се отчели за кн. 1 и 2.

■ До конгреса всички легиони сж длъжни да се издѣлжатъ за списанието включително брой 3. Задържането на съюзни суми използването имъ за локални нужди е цѣло престъпление спрямо движението. То е несъвместимо съ морала на легионера.

Водачо отчети се преди конгреса за да не се изложишъ.

Адреса на касиера е

Менчо Ангеловъ

27 юлий № 17

Легионери гответе се за конгреса.

Посетете го за да подчертаете своята преданность къмъ С. М. Н. Л.

Довиждане въ В. Търново!

С. М. Н. Л.

Идеенъ инструкторъ

№ 98

Варна, 22 Мартъ 1933 г.

До всички легионни водачи въ царството.

Въ желанието си да централизира всичкитѣ съюзни служби въ столицата идейния инструкторъ реши отъ 1 априль т. г. да се принесе въ София.

Загова нареждамъ г. г. легионнитѣ водачи за въ бждаще да съблюдаватъ и строго изпълняватъ следното:

1) Всичко що се отнася до идейния инструкторъ и редактирането на сп. „Преломъ“ (писма, статии и запитвания) да се испраща на адресъ

Иванъ х. Желѣзковъ

криволакъ 11

София VII.

2) Администрацията на списанието остава въ Варна. Всички суми да се испращатъ на адресъ

Ненчо Ангеловъ

27 юлий. № 17 Варна.

Неизпълнителитѣ на горното ще бждатъ лично отговорни за евентуално появилитѣ се нередовности.

„за България!“

на С. М. Н. Л.

Идеенъ инструкторъ:

(п) Ив. х. Желѣзковъ.

Секретаръ:

(п) Ст. Христовъ.

ТЕКСТИЛЪ

Акц. дружество за памучно прядчество и тъкачество

ВАРНА

Капиталъ лв. 30,000,000 напълно внесенъ

ПРЕДЛАГА:

Платна български бълени и небълени.
Оксфорди, цвѣтни аладжи, докуми и др.

Производство на собственитѣ му
тъкачни фабрики въ Варна

Телефони: 332 и 170 За телеграми: „ТЕКСТИЛЪ“

КЪНЧО ПЕТРОВЪ

Желѣзарски и бояджийски стоки.

Дървенъ материалъ за каруци.

ПРЕДСТАВИТЕЛЪ

на вжглища за ковачи, тухлари
и индустриалци и др.

РУСЕ, ул. „Николаевска“ № 57

За телеграми: Кънчо Петровъ Телефонъ № 143

Купете шоколадъ Варна

съ лотариенъ билетъ отъ

Варненската лотария

уредена отъ Култ. Просв. Читалищно Д-во и Лигата за курорта Варна съ цель постройка читалищно библиотечна сграда въ гр. Варна.

Очаквайте при щастливъ случай печалба

половинъ милионъ лева

както и много други: 400,000, 160,000, 100,000, 80,000, 40,000 и пр.

печелятъ 100,000 осминки — общо 2,400,000 лв.

ЕДНА ОСМИНКА 10 ЛЕВА.

прикрепена къмъ шоколадъ Варна, който се дава даромъ.

ПОСЕТЕТЕ КУРОРТА ВАРНА

ПРОМИШЛ. ИЗЛОЖБА ВАРНА

ШОКОЛАДЪ №75319 ВАРНА

НОСИ ЩАСТИЕ

ПРИ ЩАСТЛИВЪ СЛУЧАЙ НОСИ ПЕЧАЛБА

500 000 ЛВ.

ТЕГЛЕНЕ 3 СЕПТ. 1933

1/8 ЛВ.

10 ЛВ.

Подкрепете и купувайте

САМО шоколадъ ВАРНА,

съ лотариенъ билетъ отъ Варненската лотария, ако искате да помогнете на Варна и на себе си.